

Mística femenina s.XII-XIV

Hi ha tres aspectes insòlits a l'hora d'aproximar-nos a Juliana i, per extensió, al món místic femení que comprèn aquests segles: la condició de dones, el fet d'escriure i sobreviure, i la comunicació de l'experiència interior. Alhora, l'expressió en llengua materna afegeix un ingredient de modernitat que devia incomodar bastant al clergat més culte i, per extensió a la teologia masculina, escrita en llatí. Des d'aquest punt, incapacitades com se les considerava per ensenyar doctrina públicament (no posseïen les 4 característiques de l'estatus doctoral: constància, eficàcia, autoritat i efecte), es veïen obligades a justificar-se, com ho fa Juliana: *No intento explicar als savis allò que ells ja saben, ans busco d'explicar-ho a vosaltres que sou senzills, perquè trobeu la pau i el consol.* (Cap.9) Es tractava d'acostar Déu al poble amb un llenguatge més proper. Però, quina imatge o experiència de Déu transmetien? Neix una nova manera de pensar i sentir Déu que no coincideix amb la teologia clàssica. Com a dones s'identifiquen amb la precarietat, fragilitat i sensualitat del Déu encarnat. El seu model, en aquest sentit, és Crist. S'hi emmirallen, com diria Sta. Clara (*Vid. Cartes, Testament*). La visualització de la Passió de Crist és reveladora en els escrits d'aquestes dones. St. Francesc i els primers franciscans també estaven amarats d'aquesta identificació amb la humanitat de Crist. El control eclesial les obligava també a justificar la seva condició d'il·letrades, que no volia dir pas analfabetes; significava senzillament la ignorància del llatí. Tanmateix, la majoria exercien com a autèntiques **mestres**, amb un bon coneixement de les fonts patristiques, bíbliques i medievals, així com rebien les persones que acudien als seus ensenyaments. En el cas de Juliana tenim el testimoni de Margery Kempe.

Alguns trets biogràfics

Enllaçant amb el context històric descrit, hem d'afegir que Juliana s'inclou, a més, en el marc de la mística anglesa del s.XIV, de la qual formen part les obres de Richard Rolle, Walter Hilton, Margery Kempe i *El núvol del no saber*. Tots ells caracteritzats per una vida espiritual al marge de les institucions.

Pel que fa a Juliana, no tenim gaires dades per reconstruir la seva vida. Fou ermitana o resclusa (1342?-1416?) i visqué en una cel·la adossada al mur de l'Església de Sta. Juliana de les benedictines de Carrow a Norwich, d'aquí adoptà el nom. Al llibre explica el procés de visions i revelacions que desencadenà una malaltia que la deixà mig paralitzada: *Quan tenia trenta anys i mig, Déu m'envià una malaltia corporal que em va prostrar durant tres dies i tres nits. A la quarta nit vaig rebre els darrers sagraments(...) Van anar a la recerca del capellà (...) i quan va arribar els meus ulls eren fixos (...) Va mostrar-me una creu (...) Vaig experimentar un sentiment de benestar (...) i la cambra se'm va fer fosca, excepte la imatge de la creu (...) era fora de la meva comprensió.* (cap.4)

Comencen així les revelacions, les 15 primeres, entre les quatre del matí i l'hora nona d'aquell dia, en què té lloc la setzena.

De la sèrie de visions, revelacions, 16 en total, va escriure una 1a versió curta (21 cap), propera a l'experiència inicial i una altra, vint anys després, de 86, fruit d'un procés d'aprofundiment: un tractat de teologia.

Sabem que consta com a *Dame Julian* en alguns llegats testamentaris, el darrer, de 1416 i que al final de la vida l'assistiren dues dones: Sara i Alice. Considerada **mestra de vida**, l'obra no s'imprimeix fins al s.XVII. Ningú no la condemnà ni escrigué la seva vida. Els manuscrits cobren interès a partir del s.XX. D'ella digué Thomas Merton: *Trobeu en Juliana de Norwich una admirable síntesi d'experiència i reflexió teològica.*

Visions i revelacions

Juliana explica la tipologia de les visions al cap.9: *Vaig tenir aquesta revelació de tres maneres: per una visió corporal, per paraules formades en el meu enteniment i per una visió espiritual.*

Les **corporals** (que només ella veu) són escenes de la Passió: *Vaig veure el seu estimat rostre eixut...* (cap.16); les **paraules en l'enteniment** transmeten un ensenyament de Crist, però sense base real: *Et protegeixo amb tota seguretat.* (cap.61); les **visions espirituals** tampoc no són físiques: *el meu enteniment fou elevat fins al cel i hi vaig veure tres cels...* (cap.22)

Del capítol 5

Va ser en aquest mateix moment en què vaig veure sagnar el seu cap, quan ell em va revelar a través d'una visió espiritual el seu íntim amor.

Vaig veure que ell és per a nosaltres tot el que és bo i útil. És el nostre vestit d'amor: ens embolcalla i ens abraça (...) per no deixar-nos mai(...)

I em va mostrar una cosa petita, de la mida d'una avellana, posada a la palma de la meua mà (...) La vaig mirar amb l'ull de l'enteniment i em vaig preguntar: «Què és això?» I em fou respost de manera general: «És tot el que és creat» Em vaig sorprendre que això pogués subsistir (...) I en la meua ment va venir la resposta: «Existeix i existirà sempre, perquè Déu se l'estima.» Ras i curt, tot deu l'existència a l'amor de Déu.

Del capítol 63

Planyem-nos humilment a la nostra molt estimada Mare, que vessarà sobre nosaltres la seva preciosa sang i tornarà la nostra ànima dòcil (...) Aquesta dolça i bella obra, no la interromprà, no deixarà de fer-la mentre tots els seus fills estimats no hagin estat concebuts i engendrats. (...) Des d'aleshores, ara i sempre fins al dia del judici darrer, ens nodreix(...) fins al moment en què la nostra bondadosa Mare ens elevarà al cel en la benaurança del nostre Pare. Llavors coneixerem(...) allò que nostre Senyor ha volgut dir amb aquestes dolces paraules: Tot acabarà bé. Tu mateixa veuràs que totes les coses acabaran bé. Llavors tornarà a començar la benaurança de la nostra maternitat en Crist, en les alegries de Déu el nostre Pare, i aquest nou començament serà el darrer, un nou començament sense fi.